

**UCHWAŁA NR III/14/14
RADY GMINY JANÓW
z dnia 30 grudnia 2014**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2023**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r., poz.594, 645 i 1318 oraz z 2014 r. poz. 379 i 1072) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493; z 2009 r. Nr 206, poz. 1589; z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842 oraz z 2011 r. Nr 149, poz. 887) Rada Gminy Janów uchwala, co następuje:

- § 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Janów.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Antoni Rymarski

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Janów na lata 2015 - 2023

I. Wstęp

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Janów. Zawiera on: podstawy prawne działania, zasady działania, cel główny i cele szczegółowe, wymienia realizatorów i adresatów programu, instytucje i organizacje współpracujące. Program przedstawia również charakterystykę zjawiska przemocy w rodzinie, dostępne dane na temat przemocy w rodzinie w gminie Janów. Cele, działania i zadania programu będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców gminy Janów w zakresie przeciwdziałania występowania przemocy w rodzinie.

Postawą prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie jest:

1. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1943 ze zm.);
2. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 ze zm.);
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 ze zm.);
4. ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.);
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209 poz. 1245).

Najczęściej występujące formy przemocy w rodzinie to:

- **przemoc fizyczna** - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.
- **przemoc psychiczna** - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.
- **przemoc seksualna** - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.

- **przemoc ekonomiczna** - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

II. Diagnoza przemocy w rodzinie w gminie.

Na terenie Gminy Janów przemoc występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, najczęściej jednak w rodzinach najuboższych. Jest powiązana z alkoholizmem, niskimi dochodami na członka rodziny, niskim wykształceniem oraz małą świadomością społeczną. Przypadki znęcania najczęściej odbywają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Nadal wiele ofiar zaprzecza istnieniu problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu aspektów takich jak wstyd, bezradność, nieufność, obawa o własne zdrowie i życie. Trudno jest im w tych sprawach zeznawać w sądzie i dlatego wolą, aby przemoc ta trwała.

Jak wynika z danych Posterunku Policji w Janowie w 2013 roku doszło do 50 interwencji domowych na terenie gminy Janów w tym 39 po spożyciu alkoholu. W wyniku tych interwencji w dwóch przypadkach zostały wszczęte czynności sprawdzające dotyczące znęcania się psychicznego i fizycznego nad rodziną, a w trzech przypadkach wszczęto dochodzenia dotyczące znęcania się psychicznego i fizycznego nad rodziną. W trakcie powyższych interwencji zostało wszczętych 10 procedur „Niebieskie Karty”. W 2014 roku (stan na dzień 31 października 2014 roku) doszło do 54 interwencji domowych w tym 42 po spożyciu alkoholu. W wyniku tych interwencji w czterech przypadkach zostały wszczęte czynności sprawdzające dotyczące znęcania się psychicznego i fizycznego nad rodziną i w czterech przypadkach wszczęto dochodzenia dotyczące znęcania się psychicznego i fizycznego nad rodziną. W trakcie powyższych interwencji zostało wszczętych 30 procedur „Niebieskie Karty”. W 2014 roku dwie procedury „Niebieskie Karty” zostały wszczęte przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie. Natomiast Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Janowie w 2013 roku skierował jedną osobę do udziału w Programie Korekcyjno – Edukacyjnym (tylko jedna osoba wyraziła zgodę) realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, a w 2014 roku zostały skierowane trzy osoby do tego programu. W 2014 roku Zespół Interdyscyplinarny w stosunku do pięciu osób wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, skierował wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Janowie o skierowanie na leczenie odwykowe. Z powyższych danych wynika, że ilość wykrytych przypadków stosowania przemocy w rodzinie wzrosła. Może to wynikać ze wzrostu świadomości społeczeństwa, że należy reagować na przemoc oraz ze wzrostu zaufania do służb działających w obszarze przemocy.

Z analizy przedstawionych powyżej danych wynika, że przemoc w rodzinie na terenie naszej gminy jest problemem społecznym. Należy przypuszczać, że rzeczywista liczba osób i rodzin dotkniętych przemocą jest znacznie wyższa niż wskazują na to przywołane statystyki. Osoby doznające przemocy domowej często przez wiele lat ukrywają swój problem, dlatego trudno jest określić dokładną skalę problemu przemocy. Od czasu powstania Zespołu Interdyscyplinarnego, działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie są intensywniejsze i co raz bardziej skuteczne. Ponieważ przemoc w rodzinie jest ciągle dużym problemem naszej gminy, należy zatem wzmocnić dotychczasowe działania, które powinny mieć charakter współpracy interdyscyplinarnej poszczególnych instytucji lokalnych. Efektem takiej współpracy będzie skuteczne zapobieganie, rozpoznawanie oraz przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom.

III. Wstępne założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy;
- b) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie;
- c) nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka;
- d) nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej;
- e) zrozumienie reakcji ofiary;
- f) podstawowym zadaniem jest zmniejszenie i zatrzymanie zjawiska przemocy.

2. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie - zespół instytucji w środowisku lokalnym działających na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy, wraz z ich potencjałem kadrowym, kompetencyjnym, wiedzą i umiejętnościami, instrumentami pomocy i wsparcia, procedurami postępowania, zasobami rzeczowymi i finansowymi, wzajemnie ze sobą współpracujących w sposób skoordynowany.

3. Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) zasoby instytucjonalne - instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie wraz z potencjałem organizacyjnym;
- b) zasoby ludzkie - specjaliści z różnych dziedzin;
- c) Zespół Interdyscyplinarny o znaczeniu strategicznym i zadaniowym;
- d) niniejszy Program.

4. Cele tworzenia i rozwijania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie;
- b) podniesienie skuteczności interwencji wobec problemu przemocy;
- c) rozwój oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc;
- d) integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie;
- e) rozwój wiedzy, kompetencji, umiejętności reagowania wobec problemu przemocy;
- f) podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie.

IV. Zasoby Gminy Janów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Zasoby instytucjonalne:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie;
- b) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Janowie;
- c) Posterunek Policji w Janowie;
- d) Placówki oświatowe funkcjonujące na terenie Gminy Janów;
- e) Placówki ochrony zdrowia - funkcjonujące na terenie Gminy Janów;
- f) Kuratorzy zawodowi.

2. Mocne strony:

- a) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny;
- b) znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin wieloproblemowych;
- c) dobra współpraca z instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinom
- d) dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych.

3. Słabe strony:

- a) niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy;
- b) brak specjalistycznego wsparcia i terapii dla rodzin;
- c) brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych;
- d) brak spójnego systemu prawnego i systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (prokuratura, policja, sądy, pomoc społeczna);
- e) brak wystarczających środków finansowych.

4. Zagrożenia:

- a) słaba kondycja ekonomiczna rodzin;
- b) stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie;
- c) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin;
- d) problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach
- e) brak infrastruktury socjalnej w Gminie

V. Kierunki działań

- 1. Tworzenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.
- 3. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - tworzenie strategii interwencyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- 4. Budowanie systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- 5. Kształtowanie postaw społeczności lokalnej wolnych od przemocy:
 - a) działania edukacyjne;
 - b) działania profilaktyczne;
 - c) działania informacyjne.
- 6. Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 7. Dostosowywanie działań programu w zakresie interwencji, informacji, edukacji, budowania systemu i działań Zespołu Interdyscyplinarnego do projektowanych zmian w przepisach prawnych.

VI. Cele programu

CEL GŁÓWNY:

Celem programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel ten oparty jest na realizacji zadań gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez promowanie działań profilaktycznych, wspieranie osób doświadczających przemocy oraz pracy ze sprawcami przemocy nad zmianą ich zachowań.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie
2. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie
3. Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, adresowanych do różnych grup odbiorców
4. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie
5. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy.

VII. Działania służące realizacji Programu

1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie

1.1 Zbieranie i uaktualnianie informacji na temat rozmiarów problemu przemocy w rodzinie oraz zasobów środowiska lokalnego (statystyki policyjne, sądowe, Ośrodka Pomocy Społecznej, Punktu Konsultacyjnego, GKRPA, szkół).

1.2 Monitorowanie problematyki.

2. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie

2.1 Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych (Internet, ulotki, broszury) na temat zjawiska przemocy i możliwości jej przeciwdziałania.

2.2 Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, plakatów) o przemocy w rodzinie i możliwościach uzyskania pomocy.

3. Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup odbiorców

3.1 Realizacja programów adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli (dotyczących m.in. konstruktywnej komunikacji interpersonalnej, porozumiewania się bez przemocy, modyfikowania agresywnych zachowań, mediacji i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy),

3.2 Wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujących zachowania nieagresywne.

4. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

4.1. Szkolenia grup zawodowych z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla potrzeb współpracy w grupach roboczych,

4.2. Szkolenie dotyczące problemu przemocy w rodzinie dla członków grup roboczych.

5. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy

5.1 Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego,

5.2. Realizacja procedury Niebieskiej Karty,

5.3. Izolowanie sprawców od ofiar,

- 5.4. Kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 5.5. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

VIII. Realizatorzy Programu

Pomioty realizujące zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla mieszkańców gminy Janów:

1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Punkt Konsultacyjny,
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
5. Policja,
6. Placówki Ochrony Zdrowia,
7. Placówki Oświaty,
8. Organizacje pozarządowe.

IX Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

X. Finansowanie programu

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Janów na lata 2015-2023 są środki finansowane z budżetu gminy.

XI. Harmonogram działań.

Działanie	Realizatorzy	Okres wykonania
1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie, 2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 3. Punkt Konsultacyjny, 4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 5. Policja, 6. Placówki Oświaty, 	Lata 2015-2023

2. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie, 2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 3. Punkt Konsultacyjny, 4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 5. Policja, 6. Placówki Oświaty 	Lata 2015-2023
3. Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup odbiorców	<ol style="list-style-type: none"> 1. Placówki oświaty 2. Policja 3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie 4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 	Lata 2015-2023
4. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie, 2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 3. Punkt Konsultacyjny, 4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 5. Policja, 6. Placówki Ochrony Zdrowia, 7. Placówki Oświaty, 8. Organizacje pozarządowe 	Lata 2015-2023
5. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie, 2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 3. Punkt Konsultacyjny, 4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, 5. Policja, 6. Placówki Ochrony Zdrowia, 	Lata 2015-2023

Przewodniczący Re
Antoni Rymarski